

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОЇ ЛЯЛЬКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Сценографія театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Лясота Стелла Євгенівна, старший викладач

Викладачі: Лясота Стелла Євгенівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок
Погребняк Марія Сергіївна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок,
заслужений діяч мистецтв України, член НСТДУ та UNIMA-УКРАЇНА

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва

(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

(Сільченко Т. І.)

(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Старшим викладачем, заслуженим діячем мистецтв України (Погребняк М. С.)

(підпис)

25.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 2				
Семестр	III	IV		
Кількість кредитів - 4	2	2		
Загальний обсяг годин -240	60	60		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	Семінарські			
	Практичні			
	60	56		
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
		4		
Вид підсумкового контролю		Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Технології виготовлення театральної ляльки» призначені для студентів 2 курсу, які навчаються за спеціалізацією: «Сценографія театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах.

Мета дисципліни – набуття та засвоєння знань про мистецтво театру ляльок, театральну ляльку, її походження, специфіку, технологічні особливості, художню форму та різновид та театральний реквізит, практичне оформлення сценічного простору.

Завдання. Сформувати у студента теоретичні знання, вміння та практичні навички щодо технологічних процесів виготовлення театральної ляльки, матеріалів, інструментів, їх властивостей, особливостей використання в роботі по створенню ляльки, реквізиту, декорацій. Можливості термінового ремонту по мірі необхідності, як професійного художника-бутафора.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти**:

- робити ескіз ляльки;
- робити креслення ляльки;
- працювати з глиною та пластиліном;
- створювати скульптуру за ескізом;
- виготовляти як окремі елементи ляльки, так і повністю ляльку;
- відливати гіпсову форму;
- працювати з деревиною;
- працювати з пінополістиролом;
- заварювати клейстер;
- гуртувати левкасом;
- кроїти;
- шити;
- працювати з поролоном;
- працювати з залізом;
- ліпити пап'є-маше;
- виготовляти декорації;
- робити ескіз ляльки.

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП) студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати проєктами, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виразальних засобів у створенні та виробництві перформативного твору.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК10. Здатність до переосмислення та синтезу ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК13. Здатність створення просвітницьких проєктів з метою популяризації мистецтва театру ляльок в інформаційному просторі.

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері перформативного мистецтва.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виразальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації перформативного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР12. Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру ляльок, драматичного театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПР20. Презентувати результати професійної діяльності та проєкти у сфері перформативного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПР21. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві перформативного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі						усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2 курс/ 3 семестр:													
Тема 5. Тростинна лялька				60									
Разом	60			60									
2 курс/ 4 семестр:													
Тема 6. Маріонетка				28			2						
Тема 7. Планшетна лялька				28			2						
Разом	60			56			4						
УСЬОГО	120			116			4						

4. Програма навчальної дисципліни

2 курс III семестр

Тема 5. Тростинна лялька_(практична робота).

Основні поняття/ключові слова: тростинна лялька, гапіт, театр ляльок, скульптура, ескіз

Рекомендована література:

Основна: 2, 10, 20.

Технологія виготовлення тростинної ляльки.

- Пошук образу, ескіз;
- Креслюнок;
- Виготовлення голівки ляльки. Скульптурний прийом;
- Виготовлення долоньок;
- Гапіт з плечовим поясом;
- Деталі рук;
- Тростини;
- З'єднання деталей ляльки в єдину конструкцію;
- Одяг;
- Перука;
- Розпис обличчя, голови, рук.

2 курс IV семестр

Тема 6. Маріонетка_(практична робота).

Основні поняття/ключові слова: маріонетка, вага, штокова маріонетка

Рекомендована література:

Основна: 2, 10, 16, 17, 18, 19, 20.

Виготовлення найпростішої ляльки – «страусеня»:

- ваги: вертикальні і горизонтальні;
- вибір персонажу, декору, ескіз;
- виготовлення голови і тіла (моделювання об'ємів матеріалами за вибором);
- виготовлення ваги;

- монтаж деталей ляльки;
- підвіска на нитки (підв'язування);
- декор, розпис, реквізит.

Тема 7. Планшетна лялька_(практична робота).

Основні поняття/ключові слова: лялька маріонетка, штокова маріонетка, планшетна лялька, ескіз, моделювання, анатомія ляльки, виготовлення театральної ляльки

Рекомендована література:

Основна: 2, 7, 8, 9, 10,

Різновиди планшетної ляльки. Конструкція та специфіка керування планшетною лялькою. Нові матеріали для виготовлення ляльки.

- ескіз;
- креслюнок у натуральний розмір;
- моделювання деталей ляльки (за вибором: глина, пінопласт, поролон, дерево);
- скульптурні роботи відповідно до обраного матеріалу (пап'є-маше, різблення, крій виклеювання тулубу за лекалами з поролону та тканини;);
- збірка деталей;
- механіка деталей (очі, вуха, лапи, інш. для керування лялькою);
- офактурення;
- оздоблення: декорування, одяг, розпис, перука;

Лялька - тантамареска. Зібрати та вивчити літературні та відео матеріали.

Підготувати матеріали та інструменти для роботи. Виготовити руки та ноги.

Підібрати тканини/фактуру для костюму, доцільно використати матеріали.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Основи технології виготовлення театральної ляльки» - словесний (пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 5. Тростинна лялька	Створення тростинної ляльки	Демонстрація	40
Тема 6. Маріонетка	Створення маріонетки	Демонстрація	30
Тема 7. Планшетна лялька	Створення планшетної ляльки	Демонстрація	30

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація навичок і фіксація зауважень викладача у роботі над матеріалом.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	4-7
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно. Практичну і теоретичну роботу не виконано.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль 60 %

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент вільно володіє узагальненими, систематизованими знаннями з теорії і демонструє практичний програмний матеріал. Має розвинуті особисті обдарування та інтелект, чітку громадянську позицію, може критично оцінювати позитивні і негативні сторони своїх досягнень. Показує високий рівень творчого та професійного виконання, демонструючи при цьому повну емоційну віддачу, образне бачення, розвинуту фантазію та уяву, вільне володіння темпоритмом. Здатен до самостійної підготовки, де постійно удосконалює свою майстерність.	53-60

Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал минулого уроку, вміє вільно орієнтуватись та апелювати професійними поняттями та термінами. Володіє спеціальними навичками у техніці керування лялькою. При освоєнні нового навчального матеріалу, викладеного на уроці, сприймає його повністю, самостійно осмислює, здатний виконувати практичні завдання в запропонованих обставинах у світлі особистої уяви і фантазії. Виконує практичну роботу із незначними помилками і деякими зауваженнями.	43-52
Студент фрагментарно розуміє основний поточний навчальний матеріал, але не може самостійно розібрати, зробити висновки, робить поверхневий аналіз. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	37-42
Студент виявляє відсутність або менше половини основних знань програмного матеріалу, може відтворити лише окремі фрагментарні знання, допускає принципові помилки. Не вміє викласти програмний матеріал. Працює безініціативно, не володіє професійною термінологією.	23-36
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-22

Підсумковий (семестровий) контроль 40%

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні (для екзамену)

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент вільно володіє узагальненими, систематизованими знаннями з теорії і демонструє практичний програмний матеріал. Показує високий рівень творчого та професійного виконання, демонструючи при цьому повну емоційну віддачу, образне бачення, розвинуту фантазію та уяву, вільне володіння темпоритмом.	37-40
Студент володіє спеціальними навичками у техніці керування лялькою. Демонструє практичну роботу із незначними помилками.	31-36
Студент фрагментарно демонструє основний поточний навчальний матеріал. Здатний до відтворення практичного матеріалу, дотримуючись спрощеної техніки керування лялькою.	25-30
Студент не володіє професійною термінологією, виявляє відсутність або менше половини основних знань програмного матеріалу. Практичні навички на рівні розпізнавання. Практичну роботу не завершено.	15-25

Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-14
--	------

8. Розподіл балів, які отримують студенти

2 курс / IV семестри

За результатами поточного контролю та самостійна роботи											Сума балів
Т 5	Т 6	Т 7									
40	30	30									100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. Барба Е. Паперове каное. Львів: «Літопис», 2001 р. 288 с.
2. Бендацці Джаннальберто. Світова історія анімації. Книга перша. Київ. 2020 р. 384 с.
3. Березкін В.И. Мистецтво оформлення вистави. К.: Знання, 1986. 128 с.
4. Бучма О.Є. Сучасна планшетна лялька як трансформація старовинної ляльки бунраку: до проблеми професійно-творчого опанування / О. Є. Бучма // Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 25. С. 215-222.
5. Василькова О. «Душа та тіло ляльки», К.: «Мистецтво», 2003. 201 с.
6. Виходцевський В. Технологія виготовлення театральної ляльки. Навчальний посібник. Київ-Львів. 2011. 160 с.
7. Денто гейдзюцу ко дза// т. 2. Кабукі. Бунраку. Токіо. 1955.
8. Кузькін І. Л. Як поставити виставу. «Юний технік» 1963.
9. Лисиця А. П. Тайни бутафора. 1991.
10. Маріонетка / Лекція Є. Огородній. My smart digital class. Ч. 1. 2023
11. Маріонетка / Лекція Є. Огородній. My smart digital class. Ч. 2. 2023
12. Маріонетка / Лекція Є. Огородній. My smart digital class. Ч. 3. 2023
13. Технічні розгортки виробів з листового матеріала. Висоцька Н. Н., Ієрусалимський А. М., Невельсон Р. А., Федоренко В. А.. Л.: Машинобудування, 1968.
14. Ширман Н. Т. Силует на екрані: навч. вид. Київ, 1989. 188 с.
15. Шнейдер Г. А. Основи художественної обробки метала. К.: Вища школа, 1988.

10. Інформаційні ресурси

16. Сайт: Invitation to BUNRAKU. History of Bunraku.
17. Сайт: Livejournal Як «Турок» весь світ дурачив.
18. Сайт: Miuki Mikado. Віртуальна Японія.
19. https://www.youtube.com/watch?v=crop8KCHM2E&list=PLx7A5KoZf2DmGJqpgpiaISva/_JruljEB

20. https://www.youtube.com/watch?v=6mc89svI4Js&list=PLx7A5KoZf2DmGJqpGpiaISva//_lJruljEB&index=2
21. https://www.youtube.com/watch?v=WJDMF6WW7Eg&list=PLx7A5KoZf2DmGJqpGpiaISva//_lJruljEB&index=3